

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
NACIONALINIS EGZAMINŲ CENTRAS

Tarptautinis pilietinio ugdymo ir pilietiškumo tyrimas ICCS 2009

REZULTATAI

Dr. Aistė Eljio

International Association
for the Evaluation of Educational
Achievement

International Civic and
Citizenship Education Study
ICCS 2009

ICCS tyrimo ypatingumas

- Kadangi pilietiškumas ir jo ugdymas labai priklauso nuo regiono istorinės, politinės patirties, jį veikia ir etninė, ir tautinė problematika ir dar daugelis kitų dalykų, įprastinis vieno tam tikro konkretaus rodiklio palyginimas tarp šalių yra daug sudėtingesnis, o kartais net ir visai neįmanomas. Iš dalies tai bandoma spręsti naudojant regioninius tyrimo modulius.
- ICCS tyrime nuostatų klausimai savo svarba prilygsta pilietinio ugdymo žinių ir gebėjimų testui. Tyrimas yra orientuotas ne tiek į šalių išrikiavimą pagal tam tikrus požymius, kiek į siekį susidaryti kuo išsamesnį ir tikslesnį bendrą situacijos vaizdą.

ICCS kontekstas

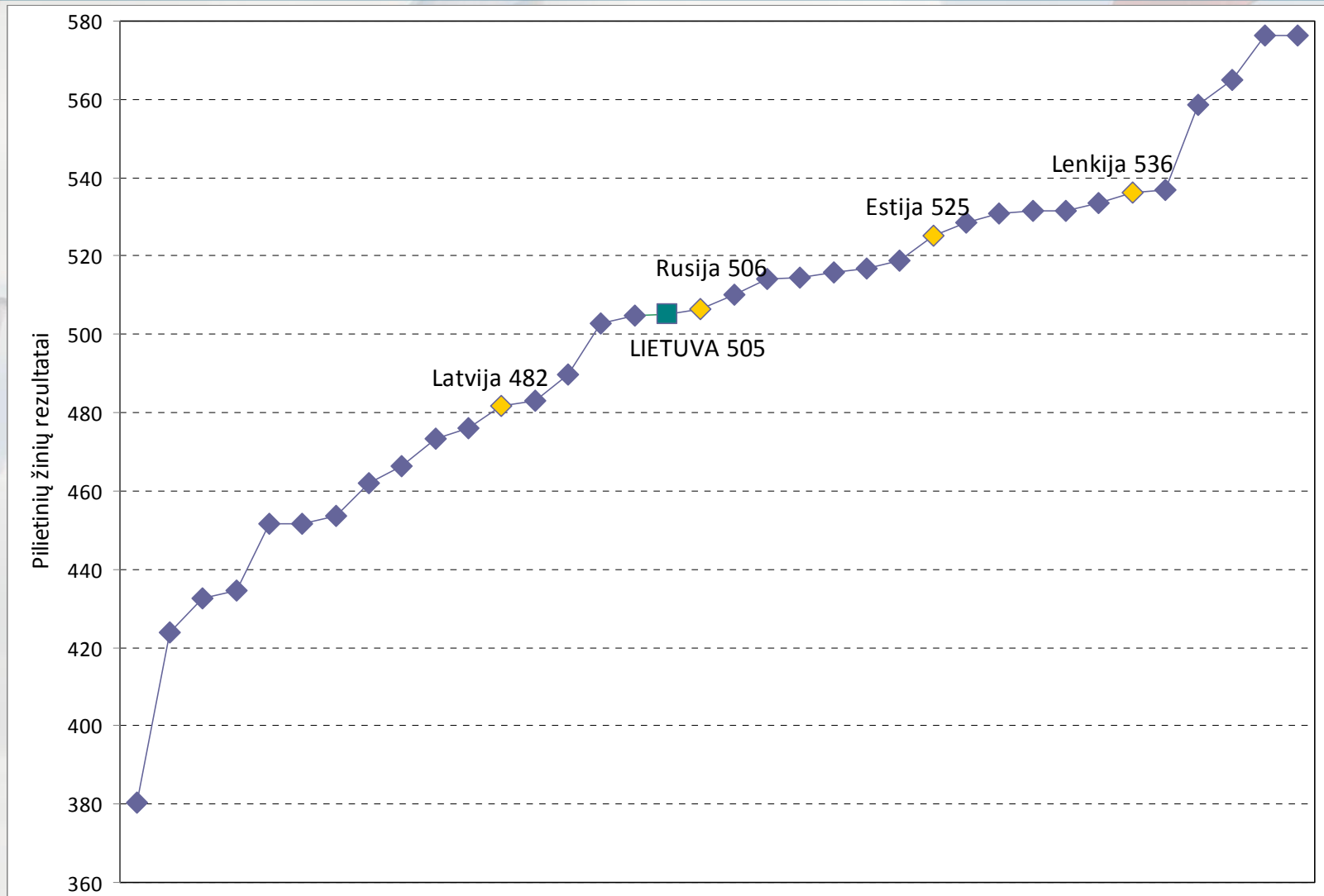
Reikšmingi visuomenės pokyčiai:

- pilietinei visuomenei kylančios išorinės grėsmės
- išaugę migracijos mastai ir išsiplėtusi geografija
- išaugęs demokratinės valdymo sistemos teigiamas vertinimas ir kartu socialinės bei ekonominės nelygybės keliamos grėsmės demokratiniam valdymui
- stiprėjanti nevyriausybinų grupių, kaip aktyvios pilietinės veiklos formos, reikšmė
- besitęsiantis visuomenės globalizacijos ir modernizacijos procesas

Pilietinių žinių testo rezultatų pasiskirstymas

Šalis	Pilietinės žinios							Rezultatų vidurkis
	200	300	400	500	600	700	800	
Suomija								576 (2,4) ▲
Danija								576 (3,6) ▲
Korėja								565 (1,9) ▲
Taivanas								559 (2,4) ▲
Švedija								537 (3,1) ▲
Lenkija								536 (4,7) ▲
Airija								534 (4,6) ▲
Šveicarija								531 (3,8) ▲
Lichtenšteinas								531 (3,3) ▲
Italija								531 (3,3) ▲
Slovakija								529 (4,5) ▲
Estija								525 (4,5) ▲
Anglija								519 (4,4) ▲
Naujoji Zelandija								517 (5,0) ▲
Slovėnija								516 (2,7) ▲
Norvegija								515 (3,4) ▲
Belgija (Flandrija)								514 (4,7) ▲
Čekija								510 (2,4) ▲
Rusija								506 (3,8)
LIETUVA								505 (2,8)
Ispanija								505 (4,1)
Austrija								503 (4,0)
Malta								490 (4,5) ▼
Čilė								483 (3,5) ▼
Latvija								482 (4,0) ▼
Graikija								476 (4,4) ▼
Liuksemburgas								473 (2,2) ▼
Bulgarija								466 (5,0) ▼
Kolumbija								462 (2,9) ▼
Kipras								453 (2,4) ▼
Meksika								452 (2,8) ▼
Tailandas								452 (3,7) ▼
Gvatemala								435 (3,8) ▼
Indonezija								433 (3,4) ▼
Paragvajus								424 (3,4) ▼
Dominikos Respublika								380 (2,4) ▼

Rezultatai kaimynų kontekste

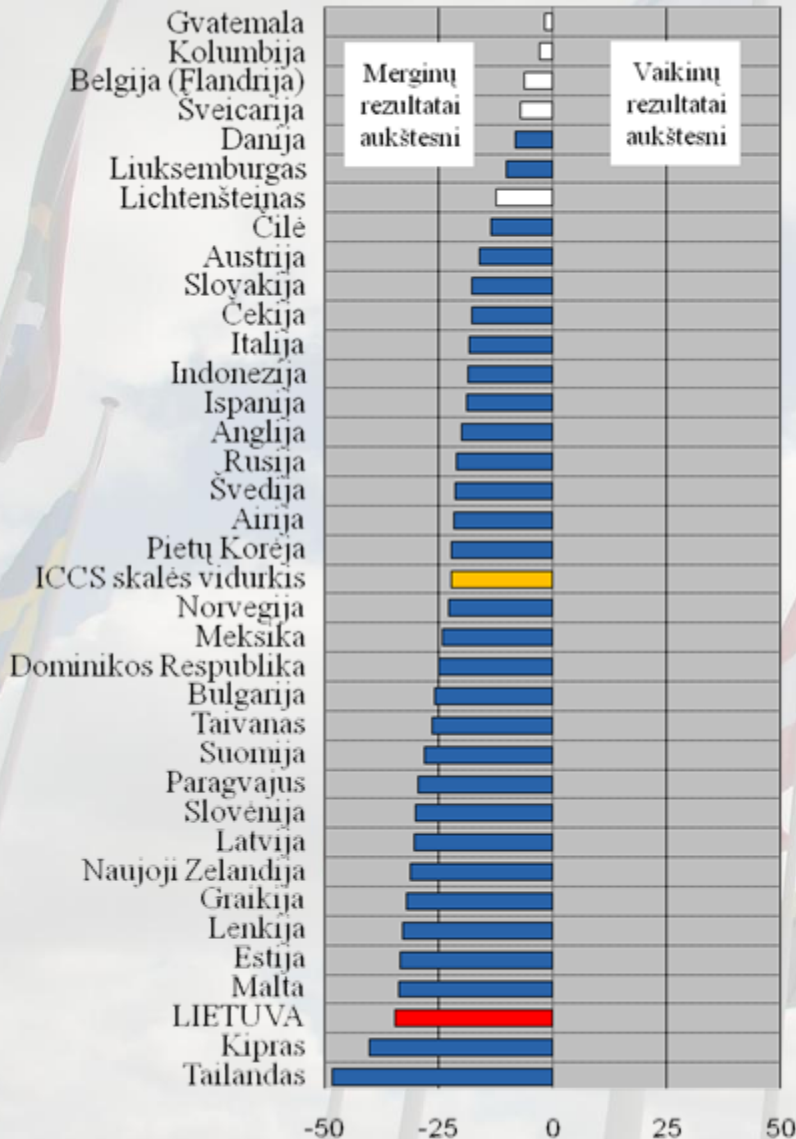

Šalis	
Suomija	
Danija	
Korėja	
Taivanas	
Lichtenšteinas	
Airija	
Lenkija	
Švedija	
Italija	
Slovakija	
Šveicarija	
Estija	
Naujoji Zelandija	
Anglija	
Norvegija	
Slovėnija	
Belgija (Flandrija)	
Austrija	
Čekija	
Ispanija	
Rusija	
LIETUVA	
Malta	
Graikija	
Bulgarija	
Čilė	
Liuksemburgas	
Latvija	
Kipras	
Kolumbija	
Meksika	
Tailandas	
Paragvajus	
Gvatemala	
Indonezija	
Dominikos Respublika	
ICCS vidurkis	

Rezultatai pagal pasiekimų lygmenis

- Didžioji dalis Lietuvos mokinių pateko į
  - antrąjį lygmenį - 39 proc.
  - pirmąjį - 28 proc.
  - trečiąjį - 24 proc. (tarptautinis vidurkis - 28 proc.)
- Galime pasidžiaugti tuo, jog nepasiekusių pirmojo lygmens mūsų šalies mokinių buvo 9 proc. (tarptautinis vidurkis - 16 proc.).

Skalės taškų skirtumas tarp lyčių

Rezultatai pagal lytį

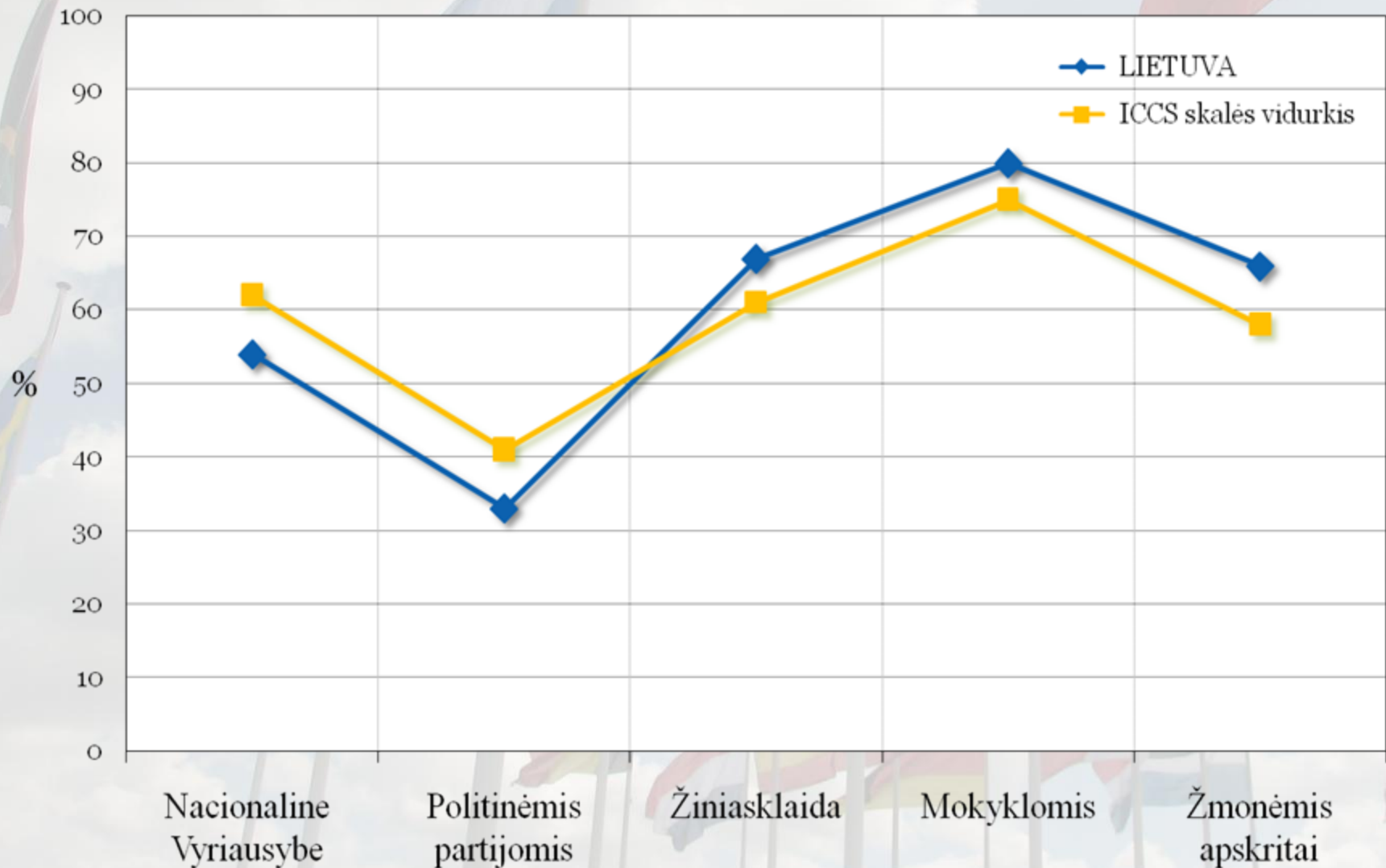
- Tarptautinis merginų rezultatų vidurkis yra 511 taškų, vaikinų - 489 taškai.
- Merginų rezultatai buvo statistiškai reikšmingai aukštesni nei vaikinų 31 šalyje, 5 šalyse merginos vaikus lenkė statistiškai
- Lietuvoje šis skirtumas ypač ryškus (35 taškai) - esame treti pagal jo dydį, mus lenkia tik Kipro ir Tailando mokiniai.

Mokinių nuostatos bei pilietinė iniciatyva

Mokinių nuostatas ir pilietinio dalyvavimo mastą bei pobūdį atskleidžiantys klausimai padeda suprasti, kaip mokiniai iš tiesų vertina pilietiškumą ir kaip yra pasirengę naudotis turimomis pilietinėmis žiniomis.

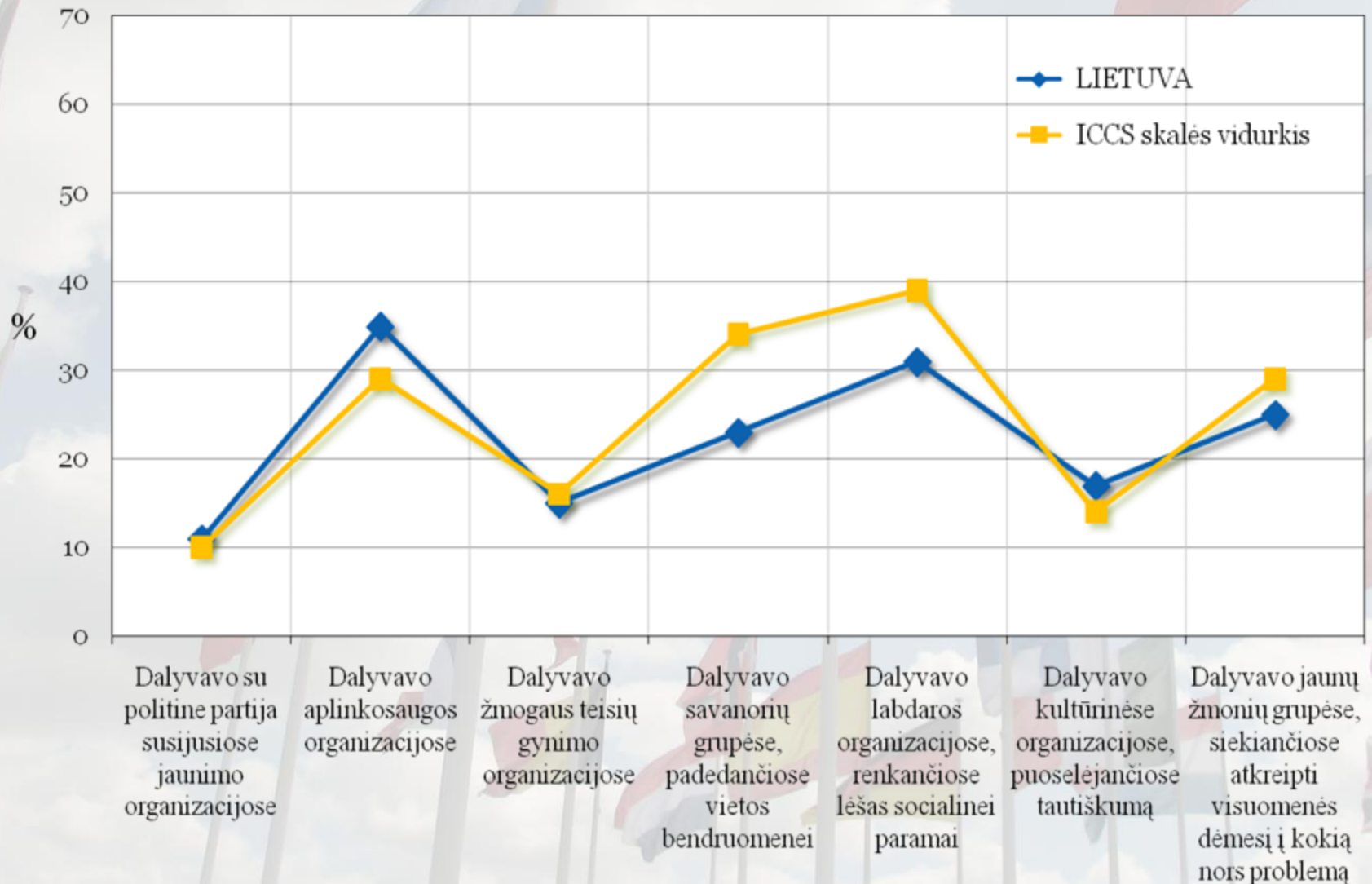
Pasitikėjimas pilietinėmis institucijomis ir prielankumas partijoms

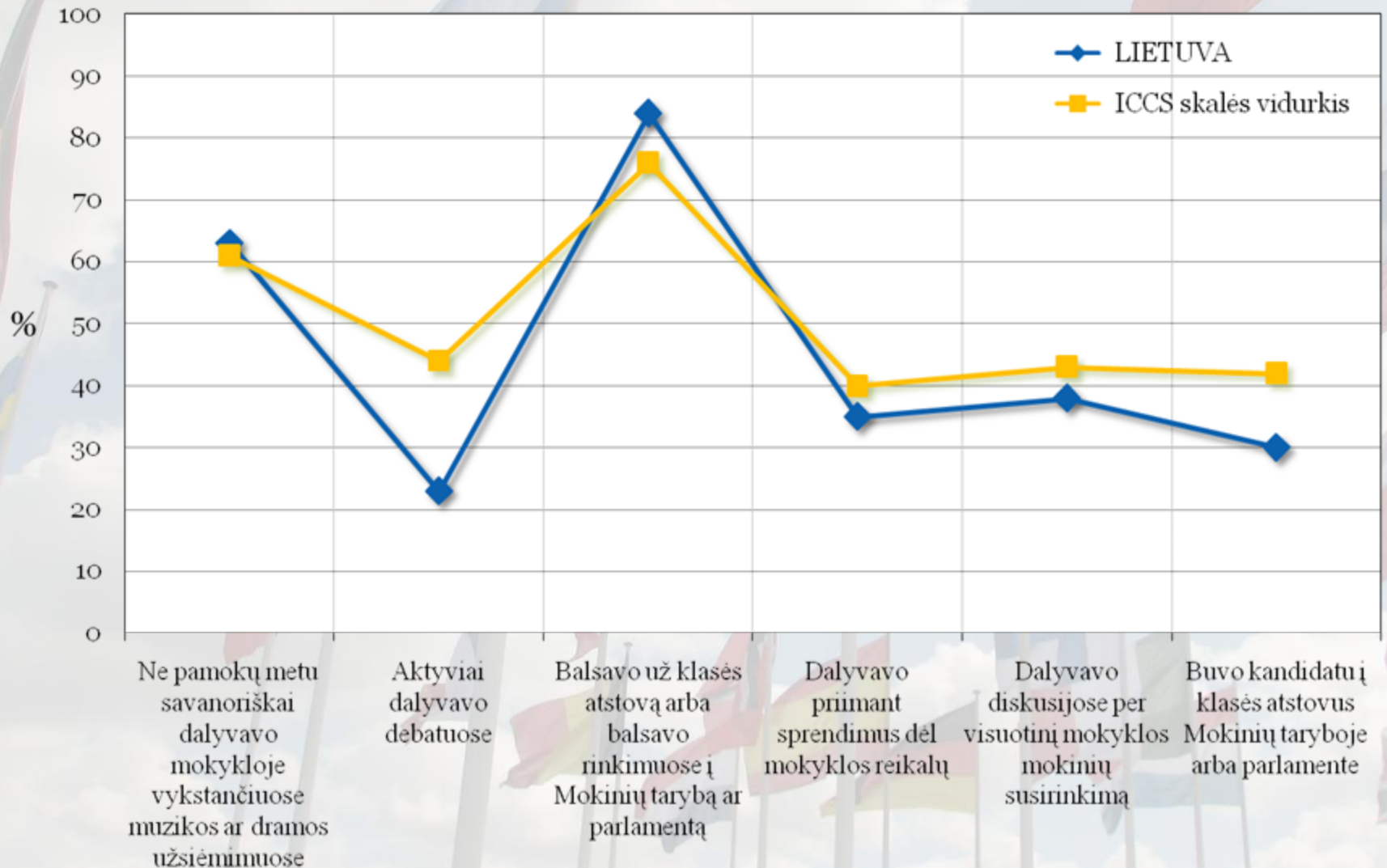
Pasitikėjimas pilietinėmis institucijomis ir prielankumas partijoms (tęš.)

- Lietuvos mokiniai, kaip ir jų bendraamžiai kitose šalyse, labiausiai pasitiki mokyklomis (80 proc.), kiek mažiau - žiniasklaida (67 proc.) ir žmonėmis apskritai (66 proc.), o vyriausybė (54 proc.) ir ypač politinės partijos (vos 33 proc.) atsiduria mūsų šalies mokinių pasitikėjimo sąrašo pabaigoje.
- Vidutiniškai pusė visų tyrime dalyvavusių mokinių (Lietuvoje - net du trečdaliai) neišreiškė jokio prielankumo nė vienai politinei partijai.

Dalyvavimas visuomeninėje veikloje už mokyklos ribų

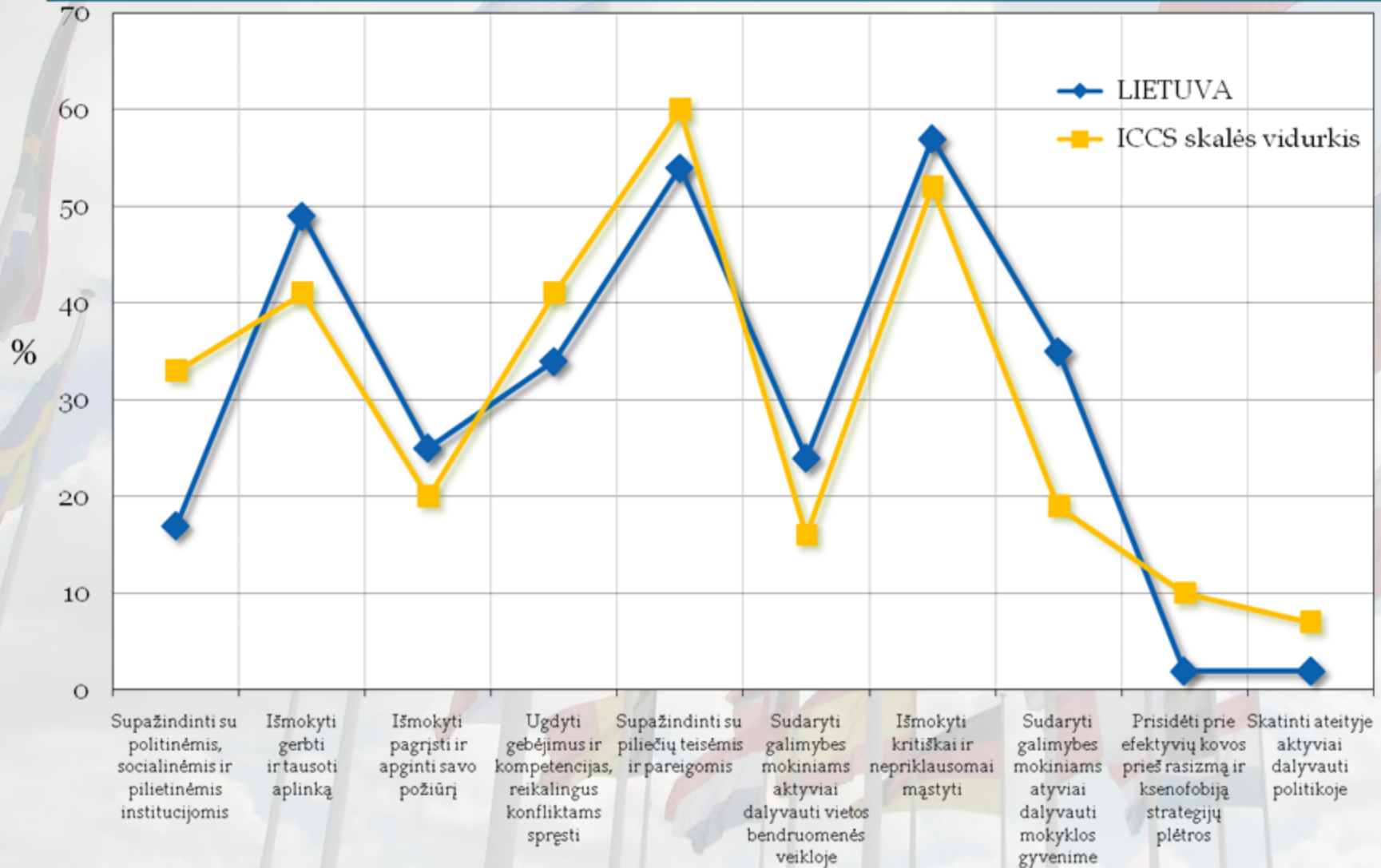
Dalyvavimas visuomeninėje mokyklos veikloje

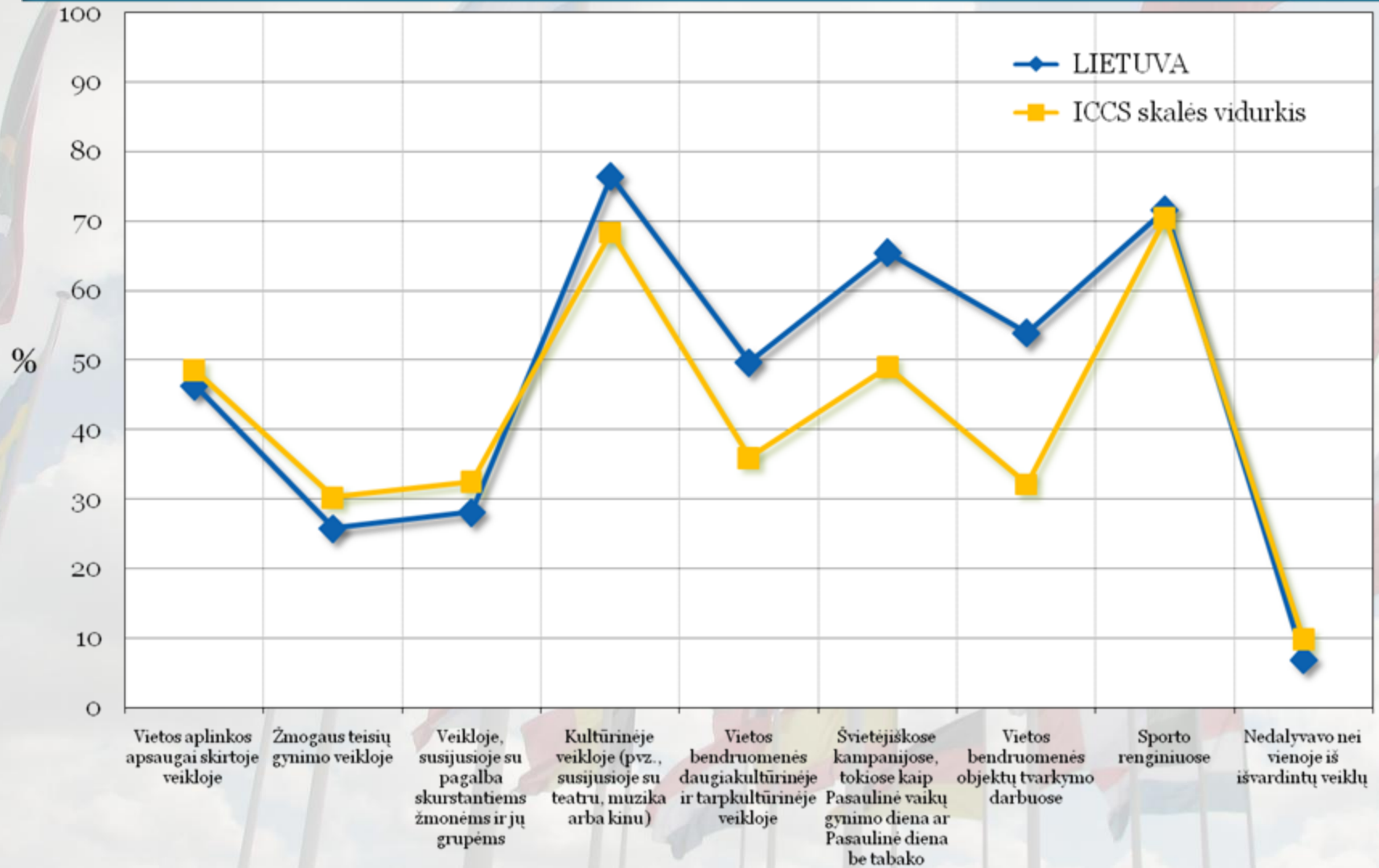
Domėjimasis politinėmis ir socialinėmis aktualijomis ir ketinimas ateityje dalyvauti politinėje veikloje

- Didžioji dalis tyrime dalyvavusių mokinių ruošiasi balsuoti rinkimuose - iš viso apie 80 proc. (Lietuvoje - 88 proc.) mokinių teigė, jog tikriausiai arba tikrai balsuos nacionaliniuose rinkimuose
- Tie mokiniai, kurie tikisi ateityje balsuoti rinkimuose, gali pasigirti ir geresnėmis pilietinėmis žinioms. Šių dviejų grupių (balsuosiančių ir nebalsuosiančių) rezultatai skyrėsi vidutiniškai 56 taškais (Lietuvoje - 58 taškai).
- Tas pats pasakytina ir apie mokinių domėjimosi politinėmis bei socialinėmis aktualijomis indeksą.
- Mokinių ketinimo ateityje dalyvauti politinėje veikloje atžvilgiu skirtumai tarp lyčių nėra žymūs.

Mokytojų, laikančių šiuos pilietinio ugdymo tikslus svarbiausiais, dalis procentais

Mokytojų dalyvavimas bendroje veikloje su aštuntų klasių mokiniais

Klasės atmosferos vertinimas mokinių akimis

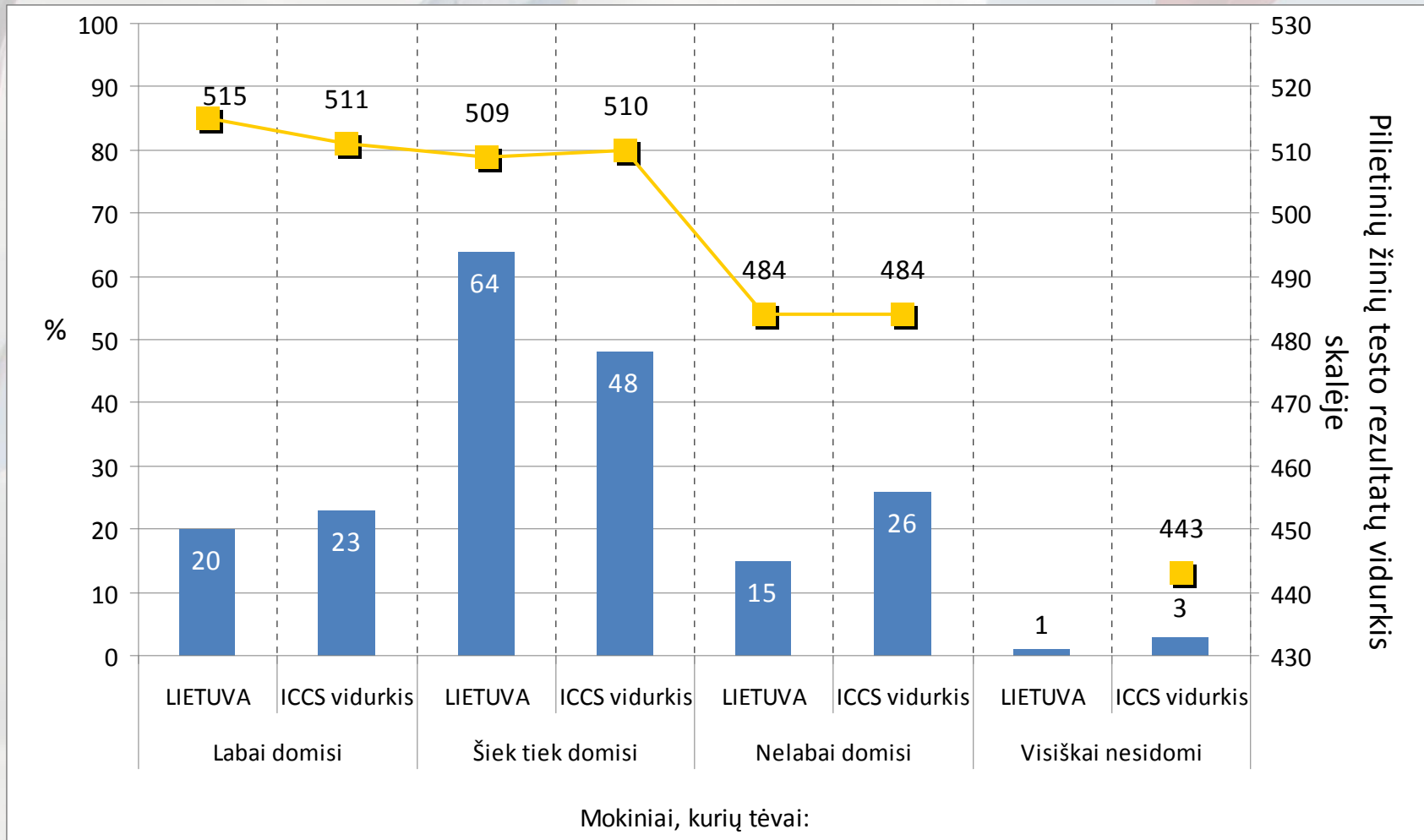
- ICCS tyrimo metu buvo domimasi klasėje vykstančių diskusijų atvirumo lygmeniu, nes šis klasės gyvenime atsispindintis pilietinio ugdymo aspektas yra glaudžiai susijęs su asmens galimybėmis laisvai reikšti ir ginti savo nuomonę, gebėjimu priimti ir apsvarstyti kitų mintis.
- Atviriausios diskusijos vyksta Danijos, Anglijos, Indonezijos, Italijos, Gvatemalos ir Naujosios Zelandijos mokyklų klasėse, o rečiausiai minėti dalykai nutinka Maltoje ir Pietų Korėjoje - pastaroji ypač ryškiai atitrūkusi nuo kitų dalyvių.
- Lietuvoje šiuo atveju situacija atitinka ICCS šalių vidurkį, taigi mūsų mokiniai taip pat gali džiaugtis pakankamai atvira ir diskusijoms palankia klasės atmosfera.

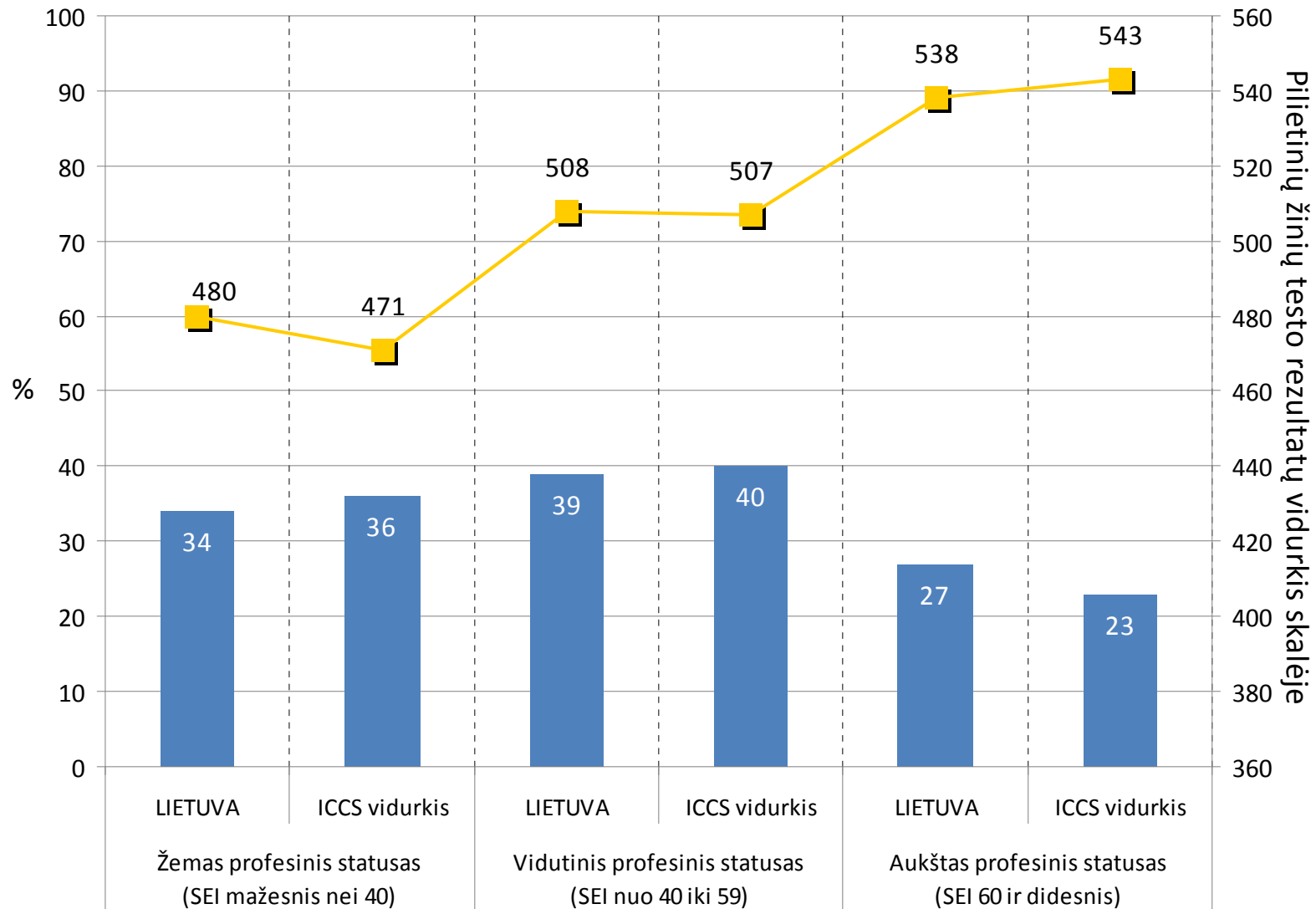
Šeimos kontekstas

ICCS tyrime mokinių žinios sietos su mokinių charakteristikomis, bendruomeniniu bei šeimyniniu kontekstu. Namų aplinka turi itin didelę įtaką pilietiškumo ir pilietinio ugdymo procesui - šeimos kontekstas pasirodė besąs stipriausiai susijęs su mokinių pilietinėmis žiniomis.

Tėvų domėjimasis politinėmis ir socialinėmis aktualijomis

Tėvų profesinis statusas

Kai kurie ICCS Europos modulio rezultatai

- Per pastaruosius dešimt metų, praėjusius nuo pilietinio ugdymo tyrimo CIVED, atlikto 1999 metais, Europoje įvyko itin daug esminių pokyčių, stipriai paveikusių ir tebeveikiančių šio žemyno šalių vystymąsi. Europos šalys buvo priverstos reaguoti į šiuos naujai kylančius iššūkius tiek vietiniu, tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu. Šiuo Europos modulio tyrimu siekiama išsiaiškinti jaunuolių žinias, vertybes, nuomones ir nuostatas apie specifinius Europos žemynui aktualius klausimus.

Mokinių europinė tapatybė

Šalis	Mokinių, kurie visiškai sutinka arba sutinka su šiais teiginiais, dalis procentais		
	Suvokiu save kaip europietę/europietį.	Pirmiausia suvokiu save kaip Europos, o tik po to - kaip <testuojamos šalies> pilietę/pilietį.	Pirmiausia suvokiu save kaip Europos, o tik po to - kaip pasaulio pilietę/pilietį.
Airija	90 (0,6)	47 (1,2) △	75 (0,8) △
Anglija	82 (1,0) ▽	50 (1,2) ▲	66 (1,1) ▽
Austrija	92 (0,6)	31 (1,2) ▽	62 (1,0) ▽
Belgija (Flandrija)	91 (0,8)	27 (1,2) ▼	69 (1,1)
Bulgarija	86 (0,8) ▽	44 (1,4) △	73 (0,9) △
Čekija	92 (0,5)	37 (0,9)	66 (0,9) ▽
Danija	92 (0,5) △	29 (0,9) ▽	66 (0,9) ▽
Estija	90 (0,7)	31 (1,2) ▽	70 (1,2)
Graikija	91 (0,6)	32 (1,3) ▽	63 (1,1) ▽
Ispanija	93 (0,7) △	44 (1,1) △	74 (0,9) △
Italija	97 (0,4) △	47 (1,1) △	77 (0,8) △
Kipras	88 (0,7) ▽	53 (0,9) ▲	63 (1,0) ▽
Latvija	81 (1,2) ▽	39 (1,5)	61 (1,3) ▽
Lenkija	92 (0,6) △	25 (1,1) ▼	74 (0,8) △
Lichtenšteinas	96 (1,1) △	26 (2,3) ▼	62 (2,7) ▽
LIETUVA	94 (0,6) △	32 (1,1) ▽	69 (1,1)
Liuksemburgas	93 (0,5) △	45 (0,9) △	63 (0,9) ▽
Malta	86 (1,1) ▽	37 (1,4)	66 (1,2) ▽
Slovakija	97 (0,5) △	37 (1,1)	78 (0,9) △
Slovenija	96 (0,4) △	37 (1,0)	78 (1,0) △
Suomija	97 (0,3) △	43 (1,0) △	76 (0,9) △
Švedija	87 (0,8) ▽	39 (1,0)	69 (1,0)
Šveicarija	87 (1,0) ▽	28 (1,3) ▽	62 (1,3) ▽
Europinis ICCS vidurkis	91 (0,2)	37 (0,3)	69 (0,2)

- Save kaip europietį(-ę) suvokia didžioji dalis mokinių.
- Trečdalis tyrime dalyvavusių mokinių (37 proc.) teigė, kad pirmiausia jaučiasi esą Europos, o tik paskui savo šalies piliečiai.
- Daugiau nei pusė mokinių (69 proc.) pirmiausia save suvokia kaip Europos, o tik po to - kaip pasaulio pilietį(-)

Mokinių pritarimas Europos Sąjungos šalių politikos harmonizavimui

Šalis	Mokinių, kurie visiškai sutinka arba sutinka su šiais teiginiais, dalis procentais				
	Visos Europos valstybės turėtų vadovautis tuo pačiu požiūriu santykiuose su kitomis pasaulio šalimis.	Europos šalys turėtų siekti laikytis bendros aplinkos apsaugos politikos.	Europos šalys turėtų siekti turėti panašias švietimo sistemas.	Būtų gerai, kad Europos šalių įstatymai ir taisyklės būtų panašūs.	Visos Europos šalys turėtų vykdyti vienodą ekonominę politiką.
Airija	83 (0,8) △	88 (0,8)	76 (0,9) ▽	73 (1,0) ▽	70 (1,0) △
Anglija	81 (0,9) △	85 (0,8) ▽	79 (1,0)	74 (0,9) ▽	66 (1,0)
Austrija	70 (0,9) ▽	83 (0,8) ▽	71 (0,9) ▽	74 (1,0)	70 (1,0) △
Belgija (Flandrija)	76 (0,8)	91 (0,7) △	85 (0,7) △	80 (0,7) △	71 (0,9) △
Bulgarija	79 (0,7) △	88 (0,8)	86 (0,8) △	86 (0,8) ▲	78 (0,8) ▲
Čekija	78 (0,9)	91 (0,5) △	86 (0,6) △	77 (0,6)	54 (0,9) ▼
Danija	68 (1,1) ▽	89 (0,6) △	71 (0,7) ▽	64 (1,0) ▼	51 (1,1) ▼
Estija	67 (1,1) ▼	85 (0,9) ▽	80 (0,9)	77 (1,0)	68 (1,0)
Graikija	80 (0,8) △	86 (1,0)	80 (0,9)	76 (0,9)	69 (1,2)
Ispanija	80 (0,9) △	87 (0,7)	85 (0,8) △	82 (0,8) △	80 (0,9) ▲
Italija	84 (0,7) △	90 (0,6) △	75 (0,9) ▽	78 (0,9) △	71 (0,8) △
Kipras	75 (0,9)	80 (0,9) ▽	76 (0,9) ▽	75 (0,9)	72 (1,2) △
Latvija	79 (1,1) △	80 (1,1) ▽	78 (0,9)	71 (1,2) ▽	77 (1,3) △
Lenkija	77 (0,9)	86 (0,8)	80 (0,9)	79 (0,8) △	65 (1,2) ▽
Lichtenšteinas	73 (2,3)	85 (2,0)	73 (2,8) ▽	72 (2,5)	58 (2,7) ▼
LIETUVA	81 (0,9) △	91 (0,6) △	86 (0,8) △	81 (0,7) △	76 (0,9) △
Liuksemburgas	72 (0,8) ▽	86 (0,6) ▽	78 (0,7) ▽	79 (0,6) △	74 (0,6) △
Malta	82 (1,1) △	86 (1,1)	82 (1,1) △	78 (1,2)	71 (1,2) △
Slovakija	91 (0,7) ▲	94 (0,6) △	85 (0,9) △	81 (0,8) △	70 (1,2)
Slovėnija	83 (0,9) △	85 (0,7) ▽	84 (0,7) △	82 (0,8) △	64 (1,0) ▽
Suomija	70 (1,2) ▽	91 (0,6) △	71 (0,9) ▽	60 (0,9) ▼	60 (1,1) ▽
Švedija	71 (0,9) ▽	88 (0,7)	84 (0,7) △	71 (1,0) ▽	61 (0,9) ▽
Šveicarija	74 (1,2) ▽	89 (0,6) △	75 (0,8) ▽	72 (1,0) ▽	58 (1,4) ▼
Europinis ICCS vidurkis	77 (0,2)	87 (0,2)	79 (0,2)	76 (0,2)	68 (0,2)

Norint suprasti, ar mokiniai yra linkę pritarti Europos Sąjungos šalių politikos harmonizavimui, jų buvo prašoma pritarti arba nepritarti teiginiais apie Europos valstybių santykius su kitomis pasaulio šalimis, bendrą aplinkos apsaugos politiką, švietimo sistemų, ekonomikos ir teisinės

Mokinių pasitikėjimas vietinėmis, nacionalinėmis, europinėmis ir tarptautinėmis politinėmis institucijomis

Šalis	Nacionaline vyriausybe	Vietine savivaldybe	Nacionaliniu parlamentu	Jungtinių Tautų organizacija	Europos Komisija	Europos Parlamentu
Airija	52 (1,0) ▽	60 (1,2) ▽	49 (1,1) ▽	69 (1,1) △	55 (1,1) ▽	58 (1,1)
Anglija	71 (0,9) ▲	66 (1,0)	55 (1,1) △	65 (1,1)	46 (1,2) ▼	45 (1,2) ▼
Austrija	77 (0,9) ▲	76 (1,0) ▲	61 (1,0) △	62 (1,0) ▽	58 (1,1)	65 (1,0) △
Belgija (Flandrija)	51 (1,0) ▽	73 (1,0) △	50 (1,3)	58 (1,3) ▽	52 (1,2) ▽	54 (1,2) ▽
Bulgarija	56 (1,3) ▽	56 (1,1) ▽	44 (1,1) ▽	61 (1,2) ▽	60 (1,1) △	63 (1,1) △
Čekija	55 (0,9) ▽	69 (0,8) △	36 (0,8) ▼	58 (0,8) ▽	51 (0,9) ▽	52 (1,0) ▽
Danija	72 (1,0) ▲	61 (1,1) ▽	66 (1,1) ▲	76 (0,8) ▲	60 (1,1)	63 (1,0) △
Estija	62 (1,4)	61 (1,3) ▽	45 (1,4) ▽	55 (1,5) ▽	54 (1,5) ▽	58 (1,5)
Graikija	41 (1,2) ▼	55 (1,2) ▽	42 (1,1) ▽	52 (1,1) ▼	48 (1,0) ▽	50 (1,0) ▽
Ispanija	62 (1,2)	69 (1,0) △	52 (1,1)	73 (0,9) △	61 (1,1) △	63 (1,0) △
Italija	74 (0,9) ▲	79 (1,1) ▲	74 (1,0) ▲	80 (1,0) ▲	75 (1,0) ▲	79 (0,9) ▲
Kipras	51 (0,9) ▽	55 (1,0) ▽	35 (1,0) ▼	42 (0,9) ▼	45 (1,1) ▼	44 (1,1) ▼
Latvija	32 (1,2) ▼	44 (1,3) ▼	20 (1,2) ▼	59 (1,4) ▽	49 (1,6) ▽	51 (1,4) ▽
Lenkija	36 (1,2) ▼	54 (1,3) ▼	34 (1,3) ▼	55 (1,2) ▼	49 (1,3) ▽	49 (1,3) ▼
Lichtenšteinas	82 (2,1) ▲	79 (2,1) ▲	77 (2,1) ▲	74 (2,3) △	68 (2,4) ▲	70 (2,5) ▲
LIETUVA	54 (0,9) ▽	65 (1,0)	34 (1,0) ▼	68 (1,1) △	66 (1,2) △	70 (1,2) ▲
Liuksemburgas	72 (0,7) ▲	71 (0,7) △	51 (0,9)	66 (0,8)	62 (0,6) △	63 (0,7) △
Malta	62 (1,4)	67 (0,9) △	61 (1,4) △	69 (1,7) △	61 (1,8) △	62 (1,7)
Slovakija	57 (1,3) ▽	56 (1,2) ▽	42 (1,3) ▽	64 (1,4)	55 (1,4)	57 (1,3) ▽
Slovėnija	56 (1,4) ▽	61 (1,4) ▽	53 (1,3)	62 (1,1) ▽	59 (1,3)	58 (1,4)
Suomija	82 (0,8) ▲	77 (0,8) ▲	74 (1,0) ▲	81 (0,8) ▲	70 (1,0) ▲	72 (0,8) ▲
Švedija	73 (1,2) ▲	68 (1,2) △	72 (1,2) ▲	82 (1,0) ▲	66 (1,3) △	69 (1,2) △
Šveicarija	69 (1,0) △	69 (0,9) △	63 (1,0) ▲	63 (1,5)	53 (1,1) ▽	54 (1,2) ▽
Europinis ICCS vidurkis	61 (0,2)	65 (0,2)	52 (0,2)	65 (0,3)	58 (0,3)	59 (0,3)

DISKUSIJA

**Klausimai?
Komentaras?
Palinkėjimai?**

Daugiau informacijos galite rasti

www.egzaminai.lt

http://www.iea.nl/iccs_press_release.html